

Julita Karwacka

Instytut Europeistyki, WDiNP, Uniwersytet Warszawski

Sprawozdanie z ogólnopolskiego seminarium naukowego pt.: *Bilans polskiego członkostwa w Unii Europejskiej*, Warszawa 20 stycznia 2014 r.

1 maja 2014 r. minie dziesięć lat od wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Z okazji jubileuszu, 20 stycznia 2014 r. odbyło się pierwsze seminarium pt.: *Bilans polskiego członkostwa w Unii Europejskiej*, realizowane w ramach cyklu *10 seminariów na 10-lecie członkostwa Polski w UE*. Seminarium zorganizował Instytut Europeistyki WDiNP Uniwersytetu Warszawskiego oraz Katedra Prawa Europejskiego Kolegium Ekonomiczno- Społecznego Szkoły Głównej Handlowej przy współpracy z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce. Inicjatywę wspierał również Instytut Nauk Politycznych UW, Ośrodek Analiz Politologicznych UW, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz Instytut Studiów Politycznych PAN. Honorowego patronatu temu przedsięwzięciu udzielili: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rektor Uniwersytetu Warszawskiego oraz Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce.

Przewodniczącym Rady Programowej seminarium był Dyrektor Instytutu Europeistyki UW prof. dr hab. Konstanty Adam Wojtaszczyk. Ponadto Radę Programową stanowili: dr hab. Wojciech Jakubowski, prof. UW, prof. dr hab. Ryszard Zięba, prof. dr hab. Artur Nowak-Far, dr hab. Jacek Czaputowicz, prof. UW, dr hab. Tomasz G. Grosse, prof. UW, dr hab. Ewa Marciniak, dr Marta Witkowska oraz dr Łukasz Zamęcki.

W uroczystej sesji otwierającej seminarium udział wzięli: Prorektor UW ds. badań naukowych i współpracy prof. dr hab. Alojzy Z. Nowak, Dziekan WDiNP UW prof. dr hab. Janusz Adamowski, prof. dr hab. Konstanty Adam Wojtaszczyk, poseł do

Parlamentu Europejskiego Paweł Zalewski oraz Dyrektor Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce dr Ewa Synowiec.

W trakcie czterech paneli wygłoszono 25 referatów poświęconych różnym aspektom teoretycznym oraz praktycznym zagadnieniom integracji Polski z Unią Europejską.

Pierwszy panel, który moderował dr hab. Tomasz G. Grosse, prof. UW, poświęcono kwestii europeizacji polskiej administracji i systemu politycznego. Wzięli w nim udział: dr hab. Marek Cichocki, dr hab. Zbigniew Czachór, prof. UAM, dr hab. Agnieszka Rothert, prof. UW oraz dr hab. Jarosław Szymanek, prof. UW. Paneliści zwrócili uwagę na problem innowacyjności (w tym innowacyjności o charakterze społecznym i politycznym) oraz na zmianę modelu integracji europejskiej. Niezwykle interesującą była wypowiedź profesora Czachóra, który odniósł się do kryzysu i uznał, że z perspektywy czasu za korzystny można uznać podział na eurosceptyków i euroentuzjastów, gdyż Unii potrzebna jest wewnętrzna debata na tematy związane z integracją. Prelegent zaznaczył również, że Polacy nie doceniają znaczenia Parlamentu Europejskiego, którego rola w UE ciągle rośnie. Nie przekłada się to jednak na zaangażowanie się krajowych parlamentarzystów w problemy integracji europejskiej. Dr Marek Cichocki w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na rolę Europejskiego Banku Centralnego. Prelegent był zdania, że „EBC jest praktycznie instytucją zamkniętą dla Polski”. Pierwszy panel zakończyła wypowiedź profesora Szymanka, która dotyczyła ustrojowego wymiaru europeizacji.

Drugą część spotkania otworzył wykład Ministra Administracji i Cyfryzacji dr. Rafała Trzaskowskiego. Jak stwierdził, tak widoczny kiedyś podział na nowe i stare państwa członkowskie zaczyna zanikać, zaś Polska stała się wiarygodnym partnerem w dyskusjach na poziomie europejskim. Minister nadmienił, że coraz więcej decyzji podejmuje się w kręgach nieformalnych i wyzwaniem dla przedstawicieli Polski w UE jest dostanie się właśnie do tych grup decyzyjnych. Priorytetowe pod tym względem mogą być majowe wybory do Parlamentu Europejskiego. Moderatorem drugiego panelu był prof. dr hab. Artur Nowak-Far. Uczestnikami byli: prof. dr hab. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska, dr Ireneusz Kraś, dr hab. Adam A. Ambroziak, prof. SGH oraz Dyrektor Departamentu Europejskiego MSZ Małgorzata Kałużyńska. Do najważniejszych podjętych zagadnień należy zaliczyć: wzmocnienie pozycji geogospodarczej, przyrost dobrobytu i wzrost gospodarczy, znaczenie funduszy UE w rozwoju gospodarczo-społecznym Polski oraz wzmocnienie infrastruktury społeczno-gospodarczej. Jak zauważył dr Kraś, od czynnika innowacyjności zależy obecnie pozycja gospodarcza kraju i jego zamożność. O pozytywnych aspektach polskiego członkostwa w UE

mówiła prof. Kawecka-Wyrzykowska. Zdaniem panelistki Polska może pochwalić się szybkim wzrostem cywilizacyjnym. Przytoczyła ona także dane liczbowe, zgodnie z którymi od akcesji w 2004 roku Polska otrzymała 91 mld euro ze wspólnotowego budżetu, zaś saldo netto (po odliczeniu polskich wypłat) wyniosło 61 mld euro. Dyrektorka Departamentu Europejskiego MSZ Małgorzata Kałużyńska zwróciła uwagę na sukcesy inwestycyjne w Polsce oraz znaczącą pozycję Polski jako eksportera dóbr do UE.

Trzeci panel, któremu przewodniczył prof. dr hab. Ryszard Zięba, poświęcony był stosunkom zewnętrznym Unii Europejskiej w ostatnim dziesięcioleciu. Udział w nim wzięli: dr hab. Jacek Czaputowicz, prof. UW, dr hab. Justyna Zając, dr Tomasz Kubin, dr Witold Waszczykowski i Marcin Terlikowski. W jego trakcie podjęto m.in. takie problemy jak: analiza teoretyczna aktywności zewnętrznej UE, interesy państw członkowskich UE a polityka zewnętrzna UE, cechy UE jako międzynarodowego aktora ekonomicznego, zmiany i rozwój zdolności wojskowych UE, aktywność Polski w polityce zewnętrznej – ocena 10 lat członkostwa. Dr hab. Justyna Zając w swoim wystąpieniu posłużyła się przykładem polityk sąsiedztwa – obszaru śródziemnomorskiego oraz Partnerstwa Wschodniego. Następnie głos zabrał dr Kubin wygłaszając referat nt. działań zewnętrznych UE; koncentrując się na hybrydowości owych działań. Ekspert Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych Marcin Terlikowski przybliżył zdolności wojskowe UE. Ostatnim z prelegentów w trzeciej części seminarium był Poseł na Sejm RP dr Witold Waszczykowski, który skupił się na opisie doświadczeń polskiej prezydencji (inicjatywa chobielińska).

W ostatnim, czwartym panelu pt. *Polskość versus europejskość – społeczny wymiar członkostwa Polski w UE*, prowadzonym przez dr hab. Ewę Marciniak, udział wzięli: dr hab. Mirosława Grabowska, prof. UW, dr hab. Mikołaj Cześnik, dr hab. Mariusz Koczyński, prof. UŚ, prof. dr hab. Jerzy Sielski, prof. dr hab. Wojciech Łukowski, dr Marta Witkowska, dr Teresa Stachurska-Maj, Rafał Dymek (Fundacja Schumana), Sylwia Białek (IAR). Głównymi problemami analizowanymi w jego trakcie były: obawy i nadzieje związane z członkostwem Polski w UE, obraz UE w polskim dyskursie publicznym, europejskość jako element tożsamości Polaków, Unia Europejska jako stymulator procesów edukacyjnych w Polsce, partycypacja obywatelska w Unii Europejskiej. Sekcję czwartą rozpoczęto od przedstawienia wyników badań CBOS dotyczących stosunku Polaków do euro-integracji. Prof. Grabowska wskazywała, że pogorszenie się nastrojów Polaków wynika ze zmęczenia krajową polityką i wizją integracji w Europie. Rafał Dymek podkreślał, że Polacy są wciąż jednym z najbardziej proeuropejskich naro-

dów na kontynencie. Sylwia Białek podkreśliła, iż polskie media wciąż zbyt mało informują o roli i zadaniach Parlamentu Europejskiego. Dr Marta Witkowska skoncentrowała się na pozytywnych aspektach przemian społecznych w ostatnich 10 latach. Wskazała na rozwój Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej, dialogu obywatelskiego oraz wzrost partycypacji Polaków w wydarzeniach związanych z życiem unijnym.

Tematyka referatów zaprezentowanych podczas seminarium ze względu na ograniczenia czasowe nie wyczerpała w pełni tematyki członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Udział reprezentantów środowiska eksperckiego oraz wielopłaszczyznowa analiza zagadnień zapewniły wydarzeniu bardzo wysoki poziom merytoryczny. Seminarium uzupełniło dorobek myśli naukowej, poświęconej integracji europejskiej oraz przyczyni się do dynamizacji badań i prac naukowych nad ową problematyką, zarówno wśród naukowców, ekspertów, jak i różnych środowisk politycznych i społecznych. Zagadnienia podjęte w jego trakcie będą analizowane na kolejnych spotkaniach naukowców w ramach projektu *10 seminariów na 10-lecie członkostwa Polski w UE*.